

УДК 330.341.1

Федулова І.В., Федулова І.В., Fedulova I.V.

д.е.н., професор кафедри менеджменту

Національного університету харчових технологій

СТАН ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Анотація. В статті досліджується сучасний стан та основні тенденції інноваційної діяльності підприємств харчової промисловості і її місце в промисловості України і розкриваються основні проблеми її інноваційного розвитку. Також виявляються задачі, вирішення яких є необхідною передумовою інноваційного розвитку харчової промисловості.

Аннотация. В статье рассматривается современное состояние и основные тенденции инновационной деятельности предприятий пищевой промышленности и ее место в промышленности Украины, и раскрываются основные проблемы ее инновационного развития. Также выявляются задачи, решение которых необходимо для инновационного развития пищевой промышленности.

Annotation. In the article the modern consisting and basic tendencies of innovative activity of enterprises of food industry and its place is probed of industry of Ukraine and basic problems open up it innovative development. Tasks a decision of which is necessary pre-condition of innovative development of food industry appear also.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науково-практичними завданнями. Рубіж ХХ-ХХІ століть ознаменований значним зростанням темпу і масштабу змін, що відбуваються в економічній, соціальній, екологічній сферах. Одночасно розвиваються два взаємозв'язані глобальні процеси. Перший пов'язаний з посиленням залежності економічного розвитку від екологічних обмежень: виснаження ресурсів і досягнення меж в можливостях природного середовища. Суть другого виражає стрімке розширення сектора нової економіки (інформаційної економіки, економіки знань), яка створює базис постіндустріальної епохи. Становлення нової економіки (економіки знань) знаменує собою третю економічну революцію в історії людства услід за аграрною і промисловою.

У індустріальну епоху природний і соціальний капітал використовуються для створення фінансового і продуктивного капіталу, а моделі розвитку властива нестійкість. Головною характеристикою постіндустріальної епохи стає висока мінливість, що супроводжується прагненням до стійкості. У новій економіці особливої значущості набувають інформація, комунікації; стратегічне бачення і організаційна культура, виникають і активно діють організації, що самі розвиваються.

Найважливіша характеристика нової економіки - інтенсифікація інноваційних процесів, перетворення їх в чинник економічного зростання. Його параметри значною мірою визначаються кардинально новими технологіями, новою продукцією і бізнес моделями. Про зростання економічної віддачі від інновацій свідчать, наприклад, результати досліджень, що проводилися: інвестиції в інноваційний сектор приводять до зростання ВВП в співвідношенні 1 до 3, інвестиції в інформаційно-комунікаційні технології - основу нової економіки - в співвідношенні 1 до 2. У розвинених країнах до 90% зростання ВВП визначається інноваціями і технологічним прогресом.

Останнім часом все більше розглядаються проблеми побудови національної інноваційної системи і, відповідно, в сферу аналізу підпадають макроекономічні фактори розвитку. Побудова високоефективної інноваційної національної системи передбачає не тільки розвиток наукової діяльності держави але й інноваційної діяльності промислових підприємств. На підприємствах харчової промисловості впровадження інновацій є найбільш актуальним і важливим завданням, від вирішення якого залежить забезпечення випуску якісної, конкурентоспроможної продукції, задоволення першочергових потреб споживачів і створення доданої вартості в країні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням стану інноваційного розвитку промисловості і окремих регіонів України займалися провідні вчені [1],[2],[3],[4]. Але практично відсутні галузеві дослідження щодо інноваційної діяльності, в тому числі в харчовій промисловості України. Інноваційні цикли в різних галузях приймають різні форми, ідентифікація їхніх стадій дуже важлива для побудови інноваційної стратегії розвитку для підприємства. Кожній стадії відповідає власна структура ризиків, винагород, які залежать від сприйняття споживачами нової продукції.

Цілі статті. Оцінити динаміку, тенденції інноваційної активності підприємств харчової промисловості і визначити основні проблеми, що виникають у галузі, в процесі здійснення інноваційної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. В українській статистиці кількість підприємств, які приймають участь у інноваційному процесі аналізується наступним чином:

- підприємства, які впроваджують інновації;
- підприємства, які здійснюють інноваційну діяльність;
- підприємства, які реалізують інноваційну продукцію.

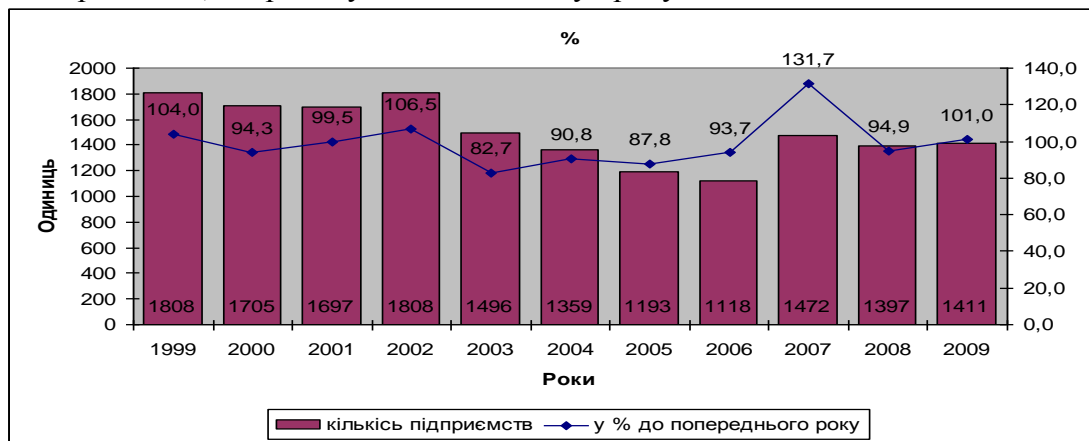

Рис. 1 Кількість підприємств, що здійснювали інноваційну діяльність у промисловості загалом за 1999-2009 роки (розраховано за [5]; [6]; [7])

Кількість підприємств, що здійснювали інноваційну діяльність у промисловості загалом за 1998-2009 роки показано на рис.1. Як бачимо, за десять років відбулися суттєві зміни цього показника у промисловості України, що визначається його зменшенням. Потрібно зазначити, що у 2009 році це становило 81 % рівня 1998 року. Таким чином, середнє падіння кількості інноваційно активних підприємств промисловості становило приблизно 30 підприємств щорічно.

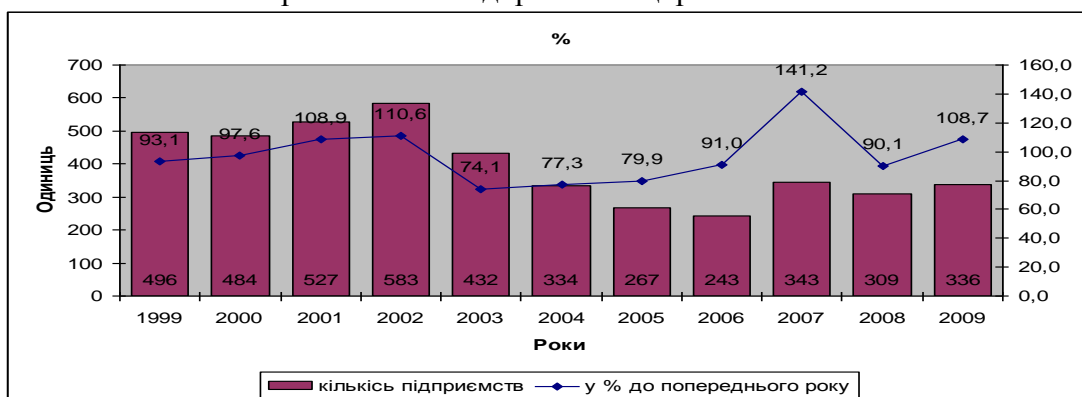

Рис. 2 Кількість підприємств, що здійснювали інноваційну діяльність у харчовій промисловості за 1999-2009 роки (розраховано за [5]; [6]; [7])

Кількість підприємств, що здійснювали інноваційну діяльність у харчовій промисловості за 1998-2009 роки показано на рис.2. Як бачимо, за десять років відбулися серйозні і суттєві зміни, які також визначаються зменшенням цього показника. У 2009 році це становило 63 % рівня 1998 року (це нижче ніж темп падіння зазначеного показника у промисловості загалом). Середнє падіння кількості інноваційно активних підприємств харчової промисловості становило приблизно 18 підприємств щорічно.

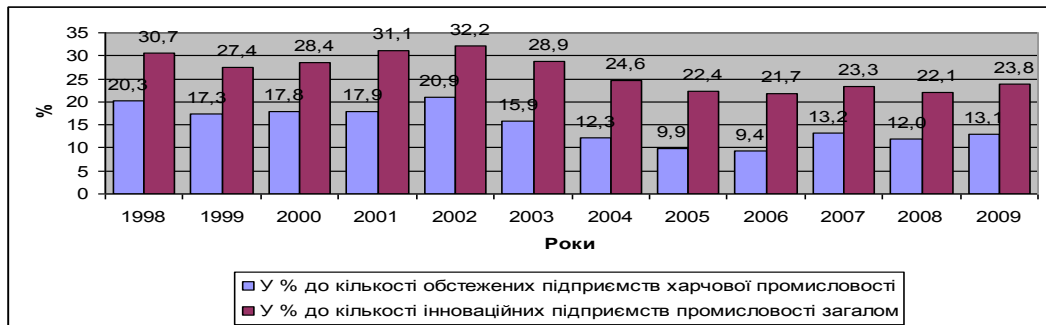

Рис. 3 Питому вагу підприємств, що здійснювали інноваційну діяльність, в загальній кількості підприємств харчової промисловості і в загальній кількості інноваційних підприємств промисловості загалом (розраховано за [5]; [6]; [7])

На рис. 3 показано питому вагу підприємств, що здійснювали інноваційну діяльність, в загальній кількості підприємств харчової промисловості і в загальній кількості інноваційних підприємств промисловості загалом. За допомогою цього показника можна провести якісний аналіз змін кількості інноваційно активних підприємств харчової промисловості.

Так, якщо у 1998 році кожне четверте підприємство харчової промисловості здійснювало інноваційну діяльність, то у 2009 році це вже було кожне 7 (у 2005-2006 роках майже кожне десяте).

Серед всіх інноваційно активних підприємств промисловості загалом у 1998 році майже третина – це були підприємства харчової промисловості, а у 2009 році – це вже становить 23,8 %, тобто менше чверті. Потрібно відмітити, що з 2002 року спостерігається стійка тенденція погіршення цих показників.

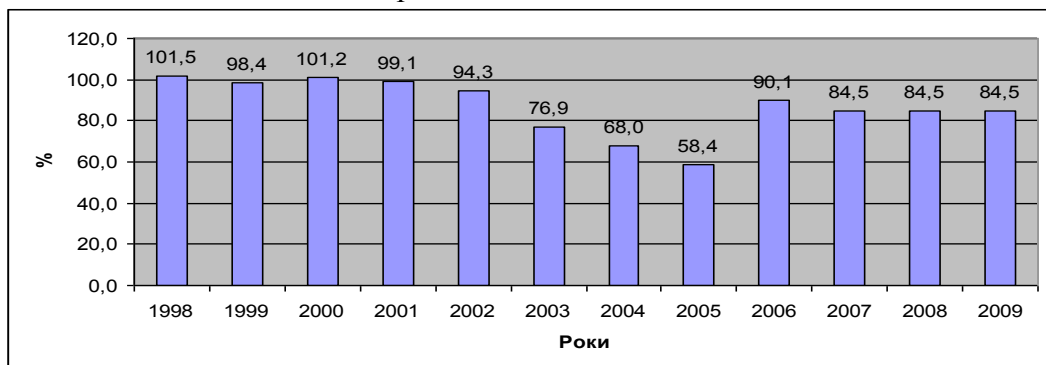

Рис. 4 Кількість підприємств, що впроваджували інновації, у % до підприємств, що здійснювали інноваційну діяльність, у харчовій промисловості за 1998-2009 роки (розраховано за [5]; [6]; [7])

Окрім підприємств, що здійснювали інноваційну діяльність українська статистика аналізує підприємства, що впроваджують інновації. Це успішні інноваційні підприємства, діяльність яких закінчилася конкретним впровадженням. Їх відношення до кількості підприємств, що здійснювали інноваційну діяльність, у харчовій промисловості показано на рис. 4. Потрібно відмітити, що цей показник також останнім часом поступово зменшується. У 2007-2009 роках із загального числа інноваційно

активних підприємств харчової промисловості 84,5% були успішними інноваторами (впровадили у виробництво нові види продукції та інноваційні процеси), а у 1998 році – це становило 101,5 %, тобто це говорить про те, що у 1998 році рівень впровадження інновацій був навіть вище ніж рівень здійснення інноваційної діяльності.

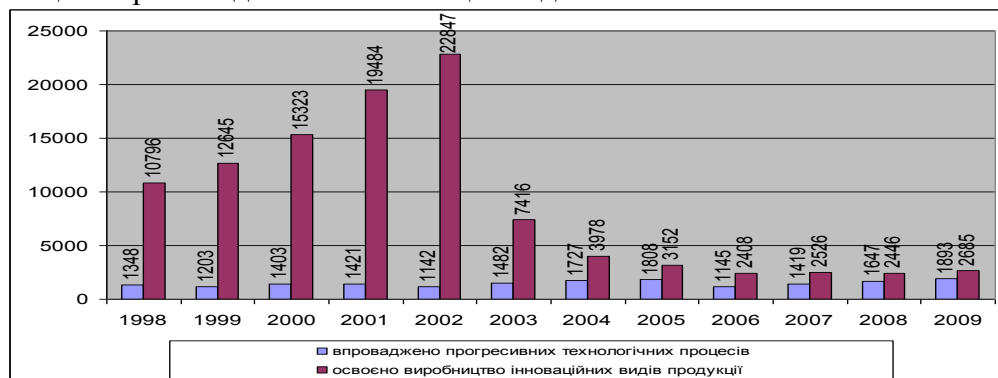

Рис.5 Впровадження інноваційної продукції у промисловості загалом за 1998-2009 роки (розраховано за [5]; [6]; [7])

На рис. 5 показано якісний склад інноваційних впроваджень. Якщо кількість впроваджених прогресивних технологічних процесів з 1998 по 2009 роки виросла на 40%, то кількість освоєних виробництв інноваційних видів продукції знизилась за досліджуваний період у 4 рази. При чому починаючи із 2002 року падіння кількості впроваджених інноваційних видів продукції відбувається стрімкоподібно чого не відбувається із кількістю впроваджених технологічних процесів. Так, якщо у 1998 році на один впроваджений технологічний процес (процесову інновацію) у промисловості загалом припадало 8 інноваційних видів продуктів (продуктових інновацій), то у 2009 – менше двох.

У 2009 році більш ніж половина підприємств, що впроваджували інновації, вивела на ринок України товари, що є новими або значно поліпшеними за їх властивостями або способами використання (614 підприємств). Кількість найменувань такої продукції становила 2685, з яких 26,8% – нові виключно для ринку.

Інноваційні процеси впроваджували 540 підприємств. Найбільша їх частка припала на відкриті акціонерні товариства (27,2%) та підприємства з чисельністю працюючих 100 – 249 осіб (23,5%). Ними було впроваджено 1893 нові або вдосконалені методи обробки або виробництва продукції, з яких 753 маловідходні і ресурсозберігаючі (40%).

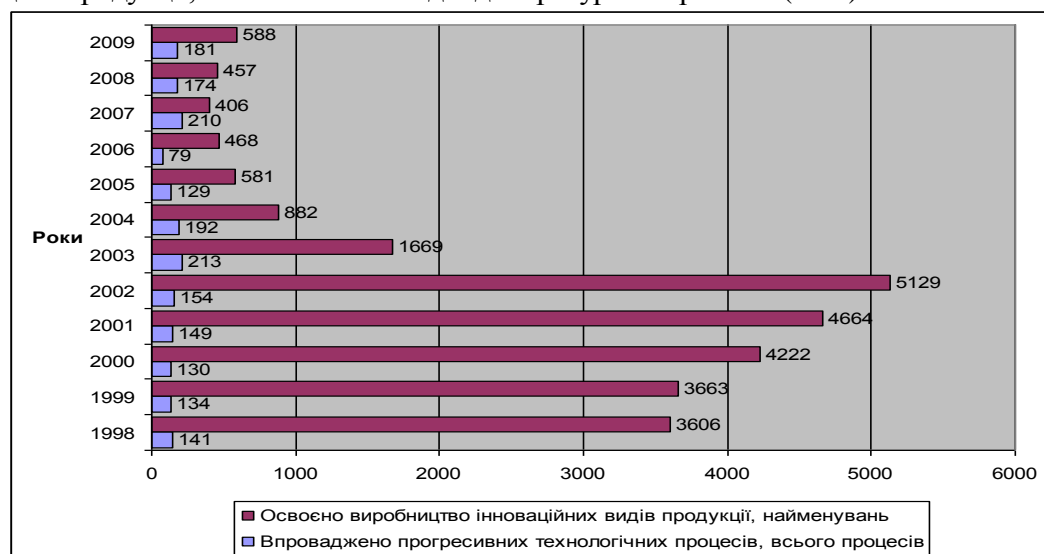

Рис. 6 Впровадження інноваційної продукції у харчовій промисловості за 1998-2009 роки (розраховано за [5]; [6]; [7])

Дослідження якісного складу інноваційних впроваджень у харчовій промисловості показано на рис. 6. Тут спостерігається аналогічна картина. Так, у 2009 році порівняно із 1998 кількість продуктивних інновацій зменшилася у 6 разів, а процесових – зросла на 28,4%. Але ж для харчової промисловості продуктивні інновації є первісним і дуже важливими, так як саме вони визначають можливості подальшого техніко-технологічного розвитку промисловості. Якщо у 1998 році на одну процесову інновацію у харчовій промисловості приходилося майже 26 продуктивних, а у 2009 році – вже тільки 3.

Продуктивні інновації мають ринкову орієнтацію і диктуються споживачем, а процесові інновації визначаються в основному внутрішніми факторами і диктуються міркуваннями ефективності.

В літературі [8, с.31] розглядається модель продуктового циклу (модель Абернаси-Аттербека), яка описує на рівні галузі зміни темпів продуктивних і процесових інновацій протягом основних фаз розвитку визначеного класу продукту.

У відповідності із цією моделлю виділяють три фази розвитку продуктового ряду. На першій фазі, яка називається рухливою, темп продуктивних інновацій вище темпу процесових інновацій. Це означає, що поява на ринку нового класу продуктів супроводжується появою на ринку значної кількості різновидів продуктів цього типу. Зростання кількості продуктивних інновацій закінчується появою дизайну, що домінує. На цій фазі розвитку продуктів нового класу йде пошук такого продукту цього класу, який найкращим чином задовольняє потреби кінцевого споживача.

Друга фаза розвитку продуктового класу – проміжна, в ній темп зростання продуктивних інновацій уповільнюється, а процесових зростає так, що стає вище темпу продуктивних. На цій фазі зменшується різноманітність продукції, а інноваційна діяльність концентрується на підвищенні ефективності виробництва стандартного продукту.

На третій фазі темпи інновацій обох типів зменшуються і їх динаміка набуває збалансованого характеру.

На основі вище зазначеного, можна зробити висновок, що у харчовій промисловості відбувається деяке вичерпання можливостей розширення ринку за рахунок пошуку нових ринково орієнтованих інновацій основу яких складає пошук нових потреб споживачів. І починаючи з 2005 року настає цикл, який характеризується інноваційною діяльністю, яка концентрується на підвищенні ефективності виробництва стандартного продукту.

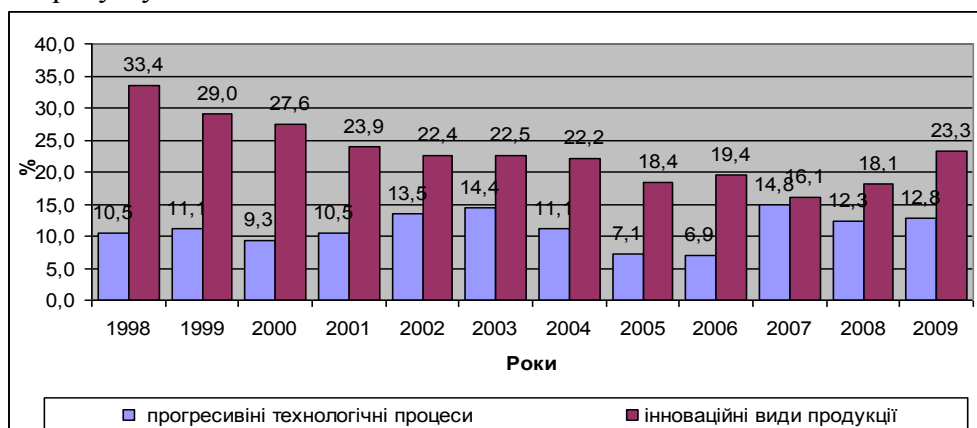

Рис. 7 Питова вага впроваджених інноваційних продуктів і процесів у харчовій промисловості в їх загальній кількості промисловості загалом за 1998-2009 роки (розраховано за [5]; [6]; [7])

На рис. 7 показано питому вагу впроваджених інноваційних продуктів і процесів у харчовій промисловості в їх загальній кількості у промисловості загалом. Так, у 1998

році кожен 10-й впроваджений інноваційний процес був впроваджений у харчовій промисловості, а у 2009 році – це вже був кожен сьомий процес. Кожна третя продуктова інновація, що була впроваджена у 1998 році була впроваджена у харчовій промисловості, а у 2009 році це вже становило – 23,3% (майже кожна четверта). Продуктові впровадження інновацій за останні одинадцять років мають тенденцію до зниження, а процесові характеризуються незначним підвищенням.

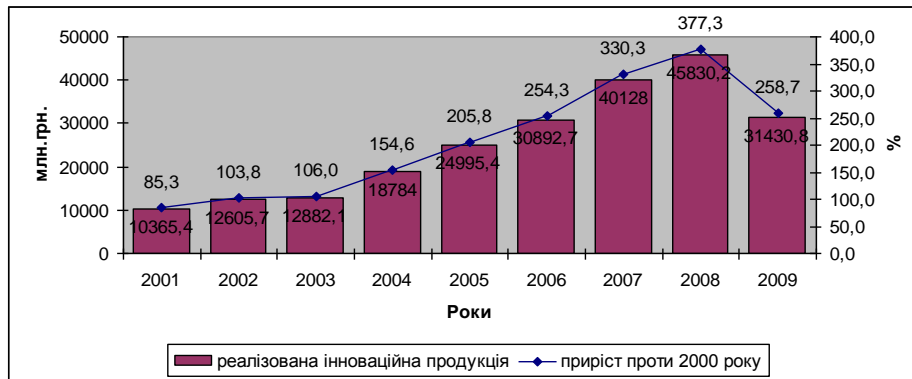

Рис.8 Реалізована інноваційна продукція промисловості загалом за період 2001-2009 роки (розраховано за [5]; [6]; [7])

На рис. 8 показано обсяг реалізованої інноваційної продукції промисловості загалом і її темпи зростання проти 2000 року. У 2009 р. інноваційну продукцію реалізовували 994 підприємства. Її обсяг становив 31,4 млрд. грн., або 4,8% загального обсягу промислової продукції (проти 45,8 млрд. грн. і 5,9% у 2008р.).

Можна сказати, що якщо до 2008 року спостерігалось зростання цього показника і у 2008 році це зростання становило 377% проти 2000 року, то у 2009 році відбулося зниження на 31% проти рівня 2008 року.

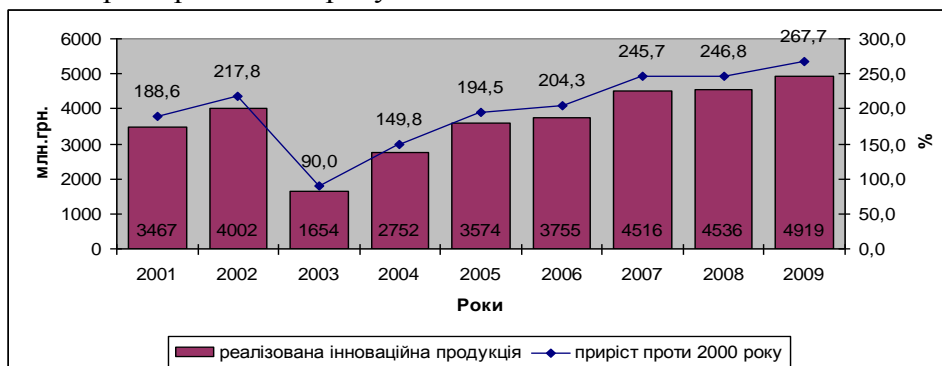

Рис.9 Реалізована інноваційна продукція харчової промисловості за період 2001-2009 роки (розраховано за [5]; [6]; [7])

На рис. 8 показано обсяг реалізованої інноваційної продукції харчової промисловості і її темпи зростання проти 2000 року. Так, реалізована інноваційна продукція у харчовій промисловості за 9 років зросла на 1452 млн. грн., що становило середньорічний приріст - 161,4 млн. грн. Хоча у 2009 році реалізована інноваційна продукція у харчовій промисловості зросла у 2,67 рази порівняно із 2000 роком, але порівняно із 2001-2008 роками це зростання не є значним.

Такі обсяги не свідчать про інноваційну активність галузі. Загальні результати аналізу свідчать про низький внесок інноваційної складової у розвиток національної економіки як в цілому по промисловості, так і по харчовій промисловості зокрема. Це відбувається не тільки через нестачу відповідних обсягів фінансування, але й через недостатню державну підтримку інноваційної діяльності, зокрема освіти, науки, досліджень і розробок; невирішеність багатьох питань у патентно-ліцензійній сфері;

недосконалість механізмів економічної моральної мотивації винахідництва; відсутність належної законодавчої та інституційної бази розвитку інноваційного підприємництва.

Рис.10 Реалізована інноваційна продукція і витрати на інновації у промисловості загалом за 1998-2009 роки (розраховано за [5]; [6]; [7])

Визиває інтерес порівняння реалізованої інноваційної продукції і витрат на інноваційну діяльність у промисловості загалом і в харчовій промисловості. Це показано на рис. 10. Загальний обсяг інноваційних витрат у 2009р. становив 7,9 млрд. грн. (12 млрд. грн. – у 2008р), що на 34 % менше попереднього року. Витрати на інноваційну діяльність промисловості загалом зросли за останні десять років у 4,5 рази, але їх розмір дуже низький. Як і в минулі роки, основним джерелом фінансування інноваційної діяльності були власні кошти підприємств, частка яких у загальному обсязі фінансування склала 65% (969 підприємств використали ці кошти). Бюджетні кошти отримали лише 38 підприємств, обсяг яких склав 1,7% загального обсягу фінансування (це становило в середньому приблизно 3,6 млн. грн. на одне підприємство), кошти вітчизняних та іноземних інвесторів – відповідно 12 і 23 підприємства (0,4% і 19%), кредити – 51 підприємство (11,8%).

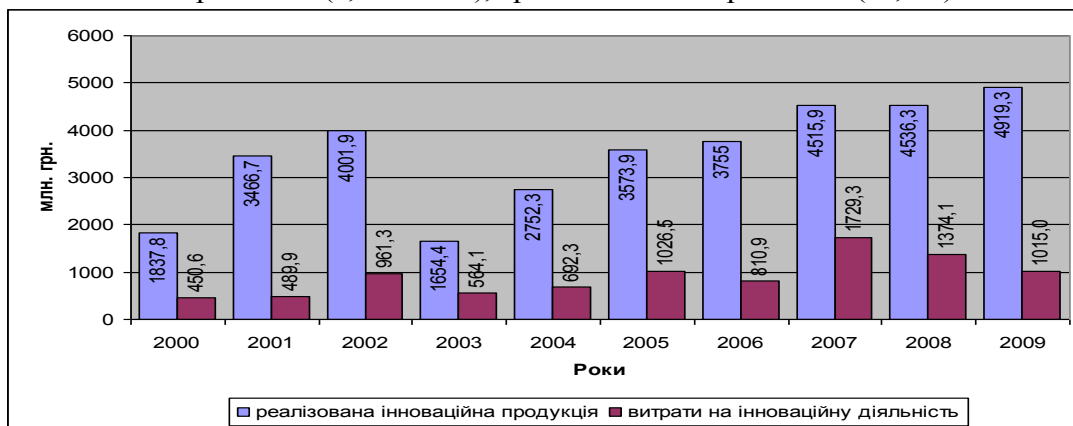

Рис. 11 Реалізована інноваційна продукція і витрати на інновації у харчовій промисловості за 1998-2009 роки (розраховано за [5]; [6]; [7])

На рис. 11 показані витрати на інноваційну діяльність порівняно із реалізованою інноваційною продукцією у харчовій промисловості. За останні десять років інноваційні витрати у харчовій промисловості зросли у 2,3 рази, але за останні два роки спостерігається тенденція до їх зниження. Так, у 2009 році інноваційні витрати становили майже 74 % рівня 2008 року і майже 59 % рівня 2007 року.

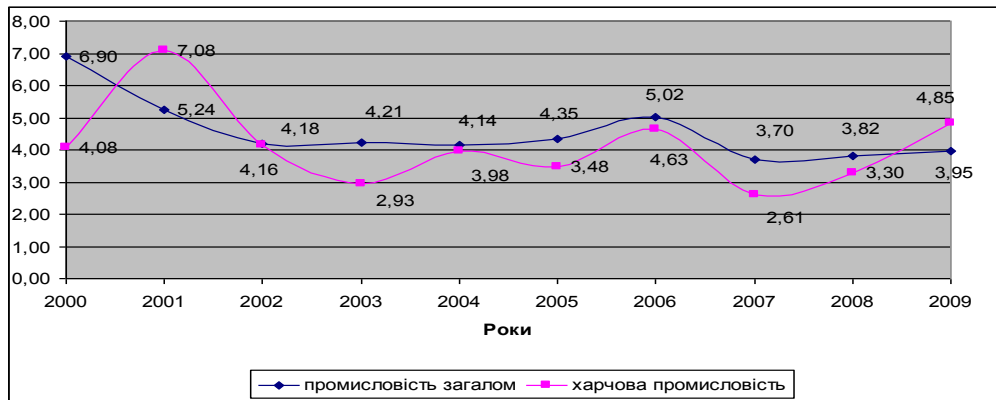

Рис. 12 Коефіцієнт використання витрат на інновації (розраховано за [5]; [6]; [7])

Говорити про ефективність інноваційної діяльності можливо лише за умов співставлення витрат та результатів. Для цього можна обчислити коефіцієнт використання витрат, який показує скільки гривні реалізованої інноваційної продукції приходить на одну гривню інноваційних витрат. У харчовій промисловості лише у 2001 і 2009 роках значення цього показника було вище за аналогічний показник промисловості загалом. За останні п'ять років цей показник у харчовій промисловості коливається від 2,61 до 4,85 грн. і є дуже незначним. Загальні результати аналізу свідчать про низький внесок інноваційної складової у розвиток національної економіки як в цілому по промисловості, так і по харчовій промисловості зокрема.

Рис. 13 Обсяг реалізованої інноваційної продукції харчової промисловості у % до загального обсягу реалізованої інноваційної продукції промисловості і до загального обсягу реалізованої промислової продукції харчової промисловості (розраховано за [5]; [6]; [7])

На рис. 13 показано, що обсяг реалізованої інноваційної продукції харчової промисловості у % до загального обсягу реалізованої інноваційної продукції промисловості становить у 2009 році 15,7%, це говорить, проте, що кожну 6 гривню реалізованої інноваційної продукції промисловості загалом було реалізовано у харчовій промисловості. Цей показник був найбільший у 2001-2002 роках (майже кожен третю), а загалом за десятиріччя цей показник мав незначні зміни.

Обсяг реалізованої інноваційної продукції у % до загального обсягу реалізованої продукції харчової промисловості говорить про те, що цей показник дуже низький. Так, у 2009 році лише 4,8% загальної реалізованої продукції харчової промисловості становить інноваційна продукція (у 2000 році – 4%, найбільше значення спостерігалося у 2002 році – 8,9%). Це дуже низькі показники, особливо, якщо зважати на те, що згідно українських стандартів інноваційними вважають підприємства у складі якого 70% інноваційної продукції. А що можна говорити про окремі підприємства, якщо цей показник в

середньому по галузі становить 4% у 2009 році.

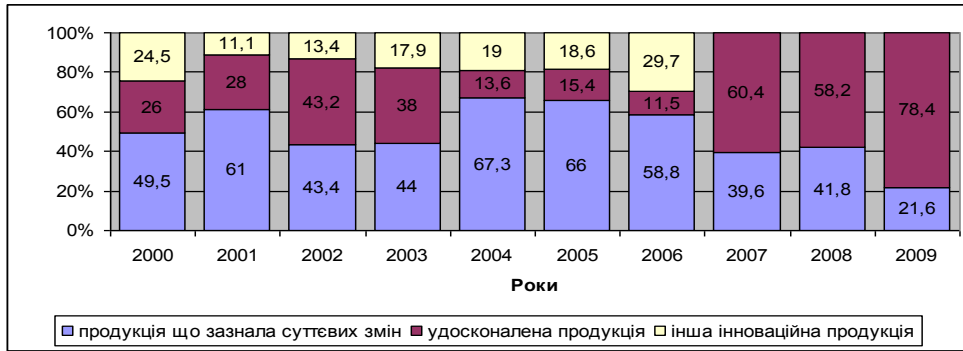

Рис. 14 Структура інноваційної продукції у харчовій промисловості (розраховано за [5]; [6]; [7])

На рис.14 показано структуру інноваційної продукції. З 2007 року вона розглядається, як нова для ринку і нова для підприємства. Як бачимо у 2009 році нова для ринку продукція становить лише 21,6%, решта - це продукція, що є новою для підприємства. У 2000 році продукція, що зазнала суттєвих змін становила майже половину інноваційної продукції, а з 2004 по 2006 роки – більше половини.

Однією із найбільш характерних рис інноваційної економіки є те, що у структурі інновацій близько 60% становлять інновації, які мають значення прориву або належать до великих технологічних досягнень. У той час, частка інновацій, пов'язаних тільки з удосконаленнями традиційних технологічних процесів повинна мати тенденцію до зменшення. Якщо говорити по останні три роки, де частка інновацій, що є новими для ринку становить у 2007 році – майже 40%, а у 2009 – вже майже 22%, то говорити про тенденції інноваційного розвитку галузі на приходиться.

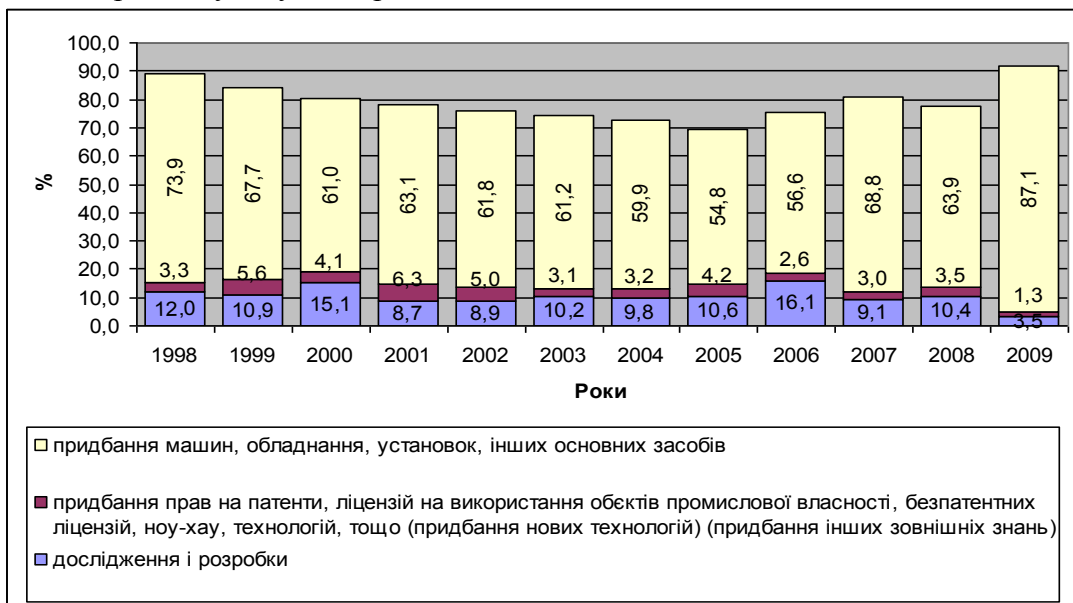

Рис. 15 Витрати на інноваційну діяльність за основними видами діяльності у % до загальної кількості витрат на інноваційну діяльність у харчовій промисловості (розраховано за [5]; [6]; [7])

Структура витрат на інноваційну діяльність показано на рис. 15. Так, протягом всього досліджуваного періоду найбільша частка витрат на інноваційну діяльність приходилася на придбання машин, обладнання, установок і інших основних засобів (у 1998 р – 73,9%, а у 2009 – 87,1%). Найменше витрат спрямовувалось на дослідження і розробки (12% у 1998 році і 3,5% у 2009), крім того, потрібно відмітити, що сума витрат на дослідження і розробки останнім часом постійно знижувалась. Такий

незначний рівень зазначених витрат у харчовій промисловості говорить про те, що в галузі майже не проводяться наукові розробки і рівень її оновлення відбувається за рахунок тих досліджень, що зроблені іншими країнами, відповідно, стратегія галузі щодо її інноваційної діяльності має наздоганяючий характер.

Витрати на придбання нових технологій і інших зовнішніх знань в харчовій промисловості дуже незначні, і у 2009 році мають тенденцію до зменшення, і за такої їх кількості немає значення дослідження тенденцій їх зменшення.

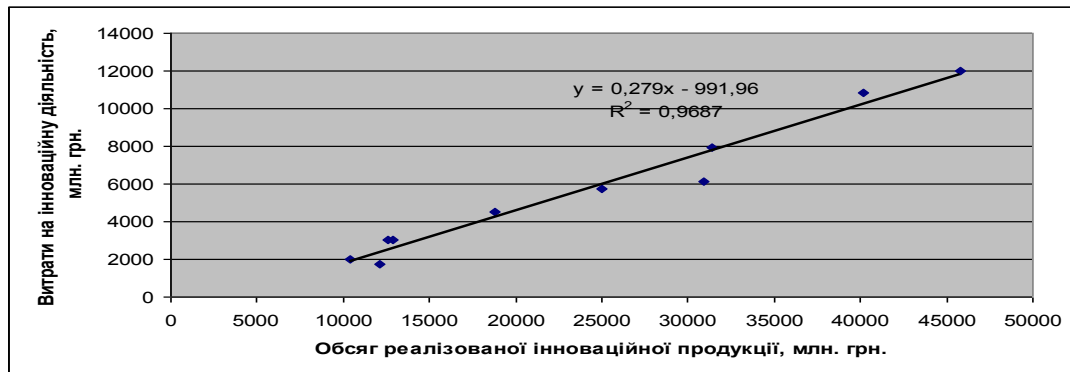

Рис. 16 Регресійне рівняння залежності інноваційної реалізованої продукції і витрат на інноваційну діяльність у промисловості загалом (розраховано за [5]; [6]; [7])

На рис. 16 показано регресійне рівняння залежності інноваційної реалізованої продукції і витрат на інноваційну діяльність у промисловості загалом. Рівень апроксимації зв'язку високий, коефіцієнт кореляції також свідчить про дуже тісний зв'язок між досліджуваними показниками. Якісний аналіз показав, що підвищення витрат на інновації в промисловості загалом на 1 грн. сприяє зростанню реалізованої інноваційної продукції на 0,279 грн.

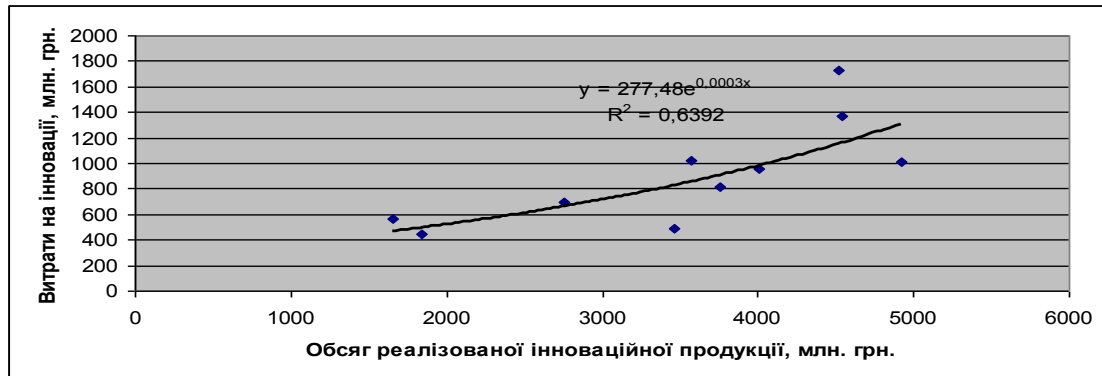

Рис. 17 Регресійне рівняння залежності інноваційної реалізованої продукції і витрат на інноваційну діяльність у харчовій промисловості (розраховано за [5]; [6]; [7])

На рис. 17 показано регресійне рівняння залежності інноваційної реалізованої продукції і витрат на інноваційну діяльність у харчовій промисловості. Рівень апроксимації зв'язку високий, коефіцієнт кореляції також свідчить про дуже тісний зв'язок між досліджуваними показниками. Якісний аналіз показав, що підвищення витрат на інновації в харчовій промисловості на 1 грн. сприяє зростанню реалізованої інноваційної продукції на 0,273 грн. Тенденції впливу витрат на інновації на результати реалізації інноваційної продукції у харчовій промисловості майже не відрізняються із промисловістю загалом і характеризуються низьким рівнем впливу.

Висновки. Аналіз інноваційного розвитку підприємств харчової промисловості потребує висновків щодо визначення причин такого стану і передумов зміни існуючого стану в сторону покращення результатів. Виробники інноваційної продукції серед

проблем інноваційного розвитку виділяють на першому місці нестачу коштів і недоступність кредитів. Однак не все так однозначно.

Однак, характерним для розвинутих країн є те, що відмінності країн за обсягами вкладень в науку і інновації проявляються у структурі інвестиційних вкладень як за джерелами фінансування так і за джерелами отримання нових знань для економіки. Так, із зростанням вкладень зростає місце позабюджетних джерел фінансування і змінюється направлення концентрації наукових досліджень від публічного сектору в сторону бізнес-компаній. Так, в країнах, де вкладення в науку становлять біля 3% від ВВП, основним джерелом її фінансування є бізнес – близько 2/3 компаній. Наука в таких країнах (США, Японія, Корея, Швейцарія, Швеція) проводиться винятково в рамках бізнес-компаній і більше 70 % наукових результатів створюється саме в цьому секторі економіки, в той час як державна наука пропонує лише 1/6 виходу науково-технічної продукції [9].

Інша картина спостерігається в групі країн, де витрати на науку менше 1% від ВВП: фінансування науки тут в основному спостерігається із державних джерел і частка бізнес-сектору в науковій сфері економіки невисока [8].

В цілому із даної інформації можна зробити висновок, що найбільш активним в отриманні наукових результатів є бізнес. Як правило тут переваги надаються науковим дослідженням, які забезпечують високу ефективність вкладень. І, відповідно, чим вище рівень розвитку економіки країни, тим активніше в інноваційному процесі бере участь приватний бізнес, а найбільш інтенсивні вкладення в НТП забезпечує зростання його ефективності і тому ці розвинуті країни проявляють більший інтерес до наукової сфери.

Що стосується харчової промисловості, то більшість інновацій тут це імітації і адаптації до існуючого рівня розвитку організації. Тому потрібно вести спостереження за новими і цікавими рішеннями, які з успіхом використовують інші. Нова ідея може бути оригінальною не лише в галузі застосування до рішення конкретної проблеми. Якщо інноватор прагне придумувати цікаві ідеї, то він повинен знати, що кращі з них можна запозичити. Геніальність тут полягає в тому, як застосувати чуже рішення до своєї проблеми. Можливо воно спрацює без будь-яких змін, як є, але ймовірніше за все, для ідеї буде потрібно деяка адаптація. Тому на перше місце тут можна було б виділити проблему сприйняття і усвідомлення майбутньої інноваційної діяльності, мотивації персоналу щодо можливих ефективних змін і стратегічних напрямів інноваційного розвитку підприємств. Сьогодні тільки ті підприємства, які орієнтовані на постійне технологічне, організаційне і кадрове удосконалення, можуть розраховувати на успіх в довгостроковій конкуренції.

Щодо моделі інноваційного розвитку промисловості загалом і харчової промисловості зокрема, то на сьогоднішній час в країні відсутня єдина науково обґрунтована, яка б мала вирішити коло першочергових задач серед яких потрібно означити основні:

- визначення оптимального розподілу ресурсів між інвестиціями в імітування інновацій, які вже використані в світовій практиці, і авансуванням процесів створення вітчизняних інновацій;

- визначення оптимального розподілу ресурсів між інвестиціями в модернізацію існуючих виробництв минулих технологічних укладів і створенням виробництв, що базуються на інноваціях сучасного та перспективних технологічних укладів;

- визначення можливостей експорту інноваційної продукції харчової промисловості;

- створення можливостей практичної інформатизації впровадження результатів вітчизняних наукових досліджень, створення об'єктів інфраструктури інноваційного розвитку тощо;

- створення можливостей і зацікавленості в розвитку галузевої науково-дослідної діяльності.

Всі ці напрями будуть корисними і дадуть результат лише в своєму поєднанні. Консолідація зусиль наукових, урядових, бізнесових кіл суспільства на оптимальному комплексному вирішенні методологічних, стратегічних та тактичних проблем формування НІС спроможне відкрити перспективи для впровадження інноваційної моделі розвитку країни і, відповідно, забезпечити підвищення темпів економічного зростання.

Література

1. Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика / За ред. д-ра екон. наук, проф. Л.І. Федулової. – К.: «Основа», 2005. – 552 с.
2. ОDOTЮК І. Якісний рівень сучасних інноваційних перетворень в промисловому комплексі України // Проблеми науки. – 2002. - №12. – с.33-36.
3. АМОША О. Інноваційний шлях розвитку України: проблеми та рішення // Економіст. – 2005. - №6. – с.28-32.
4. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / За ред. акад. НАН України В.М. Гейця. – К.: Інститут економічного прогнозування; Фенікс, 2003. – 1008 с.
5. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: Стат. Збірник / Держкомстат України. – К., 2000. – 305 с.
6. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: Стат. Збірник / Держкомстат України. – К., 2005. – 379 с.
7. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: Стат. Збірник / Держкомстат України. – К., 2009. – 354 с.
8. СУРИН А. В. Инновационный менеджмент : [учебник] / А. В. Сурин, О. П. Молчанова. – М. : ИНФПР-М, 2008. – 368 с.
9. ЖИТЕНКО Е.Д. Эффективность стимулирования инноваций // Инновации. - №3. – 2004. – С.20-25